

**ΘΑΝΑΤΟΣ ΑΝΗΛΙΚΟΥ ΑΠΟ ΑΜΕΛΕΙΑ ΑΛΛΟΥ ΑΝΗΛΙΚΟΥ,
ΟΔΗΓΟΥ ΟΧΗΜΑΤΟΣ.
ΑΣΚΗΣΗ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΑΣΦΑΛΙΣΤΗ ΑΠΟ ΤΗΝ
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ ΘΑΝΟΝΤΟΣ (ΑΚ 932).
ΠΡΟΣΕΠΙΚΛΗΣΗ (ΚΑΙ ΕΝΩΜΕΝΗ ΣΕ ΑΥΤΗΝ ΑΠΟΖΗΜΙΩΤΙΚΗ
ΑΝΑΓΩΓΗ) ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΑΥΤΩΝ, ΩΣ
ΣΥΝΥΠΑΙΤΙΩΝ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ**

Κυριάκου Δ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ
Τ. Εφέτη Τακτικής Δικαιοσύνης
Δικηγόρου παρ' Αρείω Πάγω

I. Η ΚΥΡΙΑ ΑΓΩΓΗ

Οι (*) και (**), ως μέλη της οικογένειας του ανηλίκου (***) κατά της εταιρίας μας, ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, την από ... αγωγή τους, με την οποία ζητούν να καταβάλουμε σε καθένα από αυτούς χρηματικό ποσό, ως χρηματική ικανοποίησή του λόγω ψυχικής οδύνης, για τον (κατά την) θάνατο του ως άνω ανηλίκου σε αυτοκινητικό ατύχημα, του οποίου αποκλειστικώς υπαίτιος – κατά τους ισχυρισμούς των αντιδίκων – ήταν ο ανήλικος (14 ετών τότε) (****), που οδηγούσε (με συνοδηγό τον θανόντα) χωρίς να διαθέτει άδεια ικανότητας οδηγού. Το υπαίτιο όχημα είναι ασφαλισμένο στην εταιρία μας, από τους γονείς του ως άνω υπαιτίου οδηγού.

Επισημαίνεται και το εξής :

Το δικαστήριο της ουσίας στα πλαίσια της διακριτικής εξουσίας που έχει από το άρθρο **932 ΑΚ** δύναται να καθορίσει το ύψος της χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης του δικαιούχου, με βάση τους οικείους προσδιοριστικούς παράγοντες, όπως είναι το πταίσμα του υποχρέου, το συντρέχον πταίσμα του δικαιούχου, η κοινωνική και περιουσιακή κατάσταση των μερών. **Το συντρέχον πταίσμα του θύματος λαμβάνεται υπόψη έστω και αν αυτό λόγω ηλικίας (π.χ. κάτω των 10 ετών) δεν έχει ικανότητα για αδικοπραξία. Επίσης λαμβάνεται υπόψη και το συντρέχον πταίσμα του δικαιούχου της χρηματικής ικανοποίησης (π.χ. του ενάγοντος πατέρα), ο οποίος δεν άσκησε επαρκώς το καθήκον εποπτείας στο θανατωθέν ανήλικο τέκνο του.** Στην περίπτωση αυτή το συντρέχον πταίσμα του πατέρα ή της μητέρας λαμβάνεται υπόψη προς μείωση της χρηματικής ικανοποίησης και των λοιπών δικαιούχων όπως είναι τα αδέρφια, ο παππούς και η γιαγιά¹.

Συνεπώς, αμυνόμενοι κατά της κυρίας αγωγής, θα πρέπει να προβάλουμε ένσταση αυτοδιακινδυνεύσεως του θανόντος

¹ ΑΠ 1261/2007.

συνεπιβάτη του ζημιογόνου οχήματος, καθώς και ένσταση συνευθύνης των γονέων του τελευταίου, λόγω του ότι δεν άσκησαν επαρκώς το καθήκον αυτών προς λυσιτελής εποπτεία του².

II. Η ΠΡΟΣΕΠΙΚΛΗΣΗ ΣΕ (ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ) ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΤΟΥ ΥΠΑΙΤΙΟΥ ΑΝΗΛΙΚΟΥ.

1. Η προσεπίκληση αυτή έχει – ορθώς – δύο ομάδες αντιδίκων : αφενός τους γονείς του υπαιτίου ανηλίκου κι αφετέρου τον ίδιο τον τελευταίο, ως συνυπαίτιους στον επισυμβάντα θάνατο του συνεπιβάτη του ζημιογόνου οχήματος. Επισημαίνεται ότι ο οδηγός/ανήλικος είναι κατά νόμο ικανός προς καταλογισμό και συνεπώς ευθύνεται ως ο ενήλικος για τη ζημία που προξένησε (ΑΚ 914), διότι κατά τον χρόνο του ατυχήματος (...) είχε συμπληρώσει το 14^ο έτος της ηλικίας του, ως γεννηθείς την (ΑΚ 917, εξ αντιδιαστολής)³.

2. Κατά το ιστορικό της προσεπίκλησης, καθ'ο μέρος στρέφεται κατά των (ασφαλισμένων μας) γονέων του υπαιτίου οδηγού, αυτή στηρίζεται αφενός στην παραμέληση της εποπτείας του ανηλίκου από μέρους των τελευταίων (ΑΚ 923)⁴ κι αφετέρου στην πρόστηση (ΑΚ 922), διότι οίκοθεν νοείται ότι θεωρούμε τους εν λόγω αντιδίκους ως δικονομικούς εγγυητές μας, επειδή – κατά τους ισχυρισμούς μας – είναι συνυπαίτιοι με τον οδηγό του οχήματος γιού τους για τον θάνατο του συνεπιβάτη ομοίως ανηλίκου, από το ένα μέρος λόγω της μη εποπτείας εκείνου από μέρους τους, (ως ήταν συνυπόχρεοι εκ του νόμου – ΑΚ 1531 εδάφ. α'), και από το άλλο, ως προστήσαντες αυτόν⁵. Επομένως, τους θεωρούμε ως εις ολόκληρο συνυπόχρεους με την εταιρία μας (που – σημειωτέον - ευθύνεται μόνον αντικειμενικώς) προς αποζημίωση απέναντι στους κληρονόμους του θανόντος (ΑΚ 926 σε συνδ. με 1531 εδάφ. β').

3. Πράγματι, αμφότεροι οι ισχυρισμοί μας αυτοί θεμελιώνουν νόμω το δικονομικό δικαίωμά μας να προσκαλούμε τους γονείς του προς αναγκαστική παρέμβαση (ΚΠολΔικ 88). Ειδικώς δε η επίκληση της προστήσεως από μέρους της εταιρίας μας, είναι αρκούντως χρήσιμη, διότι με τον τρόπο αυτόν αποφεύγουμε τον κίνδυνο ανατροπής του τεκμηρίου υπαιτιότητας (εκ της ΑΚ 923 § 1), το οποίο βαρύνει τους εν λόγω αντιδίκους⁶.

4. Στο σημείο τούτο, επισημαίνονται και τα εξής : Προσεπικαλούμε τους γονείς του υπαιτίου ανηλίκου σε αναγκαστική παρέμβαση στη δίκη που ανοίχθηκε κατόπιν της ως άνω αγωγής των κληρονόμων του θανόντος άλλου ανηλίκου. Προφανώς, η παρέμβαση αυτή δεν μπορεί παρά να είναι πρόσθετη (αφού κύρια παρέμβαση εν προκειμένω δεν νοείται). Εξάλλου, κατά την έννοια της ΚΠολΔικ 80, πρόσθετη παρέμβαση ασκεί ο τρίτος, ο οποίος έχει έννομο συμφέρον να περατωθεί η δίκη υπέρ κάποιου από τους ήδη διαδίκους, οπότε και παρεμβαίνει στην δίκη για να υποστηρίξει τον διάδικο αυτόν. Περαιτέρω, κατά τους ισχυρισμούς των εναγόντων, το ατύχημα οφείλεται σε αποκλειστική υπαιτιότητα του οδηγού του ζημιογόνου οχήματος, ανηλίκου, υιού των προσεπικαλουμένων. Από το άλλο μέρος, η εταιρία μας προσεπικαλεί τους τελευταίους, με τον ισχυρισμό ότι είναι συνυπαίτιοι του θανάτου του συνεπιβάτη του ζημιογόνου οχήματος, επειδή δεν άσκησαν την

² ΕφΛαρ 675/2003. **Κρητικός**, έκδ. 1998 περιθ. αριθ. 93 και 94.

³ **Κρητικός**, έκδ. 2008, § 4 περιθ. αριθ. 24 σελ. 66.

⁴ **Κρητικός**, έκδ. 2008., § 4 περιθ. αριθ. 24 σελ. 65.

⁵ **Κρητικός**, έκδ. 2008., § 4 περιθ. αριθ. 27 σελ. 67.

⁶ Βλ. **Κρητικό**, έκδ. 2008, § 4 περιθ. αριθ. 27 σελ. 67, σε συνδ. με περιθ. αριθ. 6 έως 23 σελ. 60-65 και περιθ. αριθ. 28 επ. σελ. 67 επ.

δέουσα εποπτεία στο τέκνο τους ως είχαν εκ του νόμου υποχρέωση, ώστε να μην του επιτρέψουν την οδήγηση, αλλά και ως προστήσαντες αυτόν στην οδήγηση του ζημιογόνου οχήματος. Περαιτέρω, στη δίκη επί της ανωτέρω αγωγής, ο ισχυρισμός της εταιρίας μας είτε περί συνυπαιτιότητας των γονέων του ανηλίκου οδηγού στον επισυμβάντα θάνατο του άλλου ανηλίκου, είτε περί ευθύνης των προσεπικαλουμένων εκ της προστήσεως του υπαιτίου οδηγού, θα απορριφθεί ως αλυσιτελής⁷.

Επομένως, διερωτώμαι : τι νόημα θα έχει η προσεπίκληση των γονέων του υπαιτίου οδηγού στην εκκρεμή εκ της αγωγής δίκη, αφού **1.** οι μόνοι ισχυρισμοί μας που θα δυνάμεθα να προτείνουμε νομίμως στη δίκη αυτή είναι είτε η έλλειψη υπαιτιότητας του οδηγού είτε η συνυπαιτιότητα του θανόντος στον επελθόντα θάνατό του⁸ όμως οι προσεπικαλούμενοι καλούνται να προσέλθουν (ως προσθέτως παρεμβαίνοντες) στη δίκη, προκειμένου να αποδεχθούν ισχυρισμό μας (περί συνυπαιτιότητάς τους στον θάνατο του συνεπιβάτη ανηλίκου, ο οποίος - εάν προβληθεί - θα απορριφθεί ως αλυσιτελής και, εν πάση περιπτώσει **2.** αναμένεται βασίμως, ότι οι προσεπικαλούμενοι θα αρνηθούν την προσεπίκληση (δηλαδή αναμένεται λογικώς να αρνηθούν είτε ότι δεν άσκησαν εποπτεία στο τέκνο τους είτε ότι προέστησαν) και συνεπώς δεν αναμένεται ότι αυτοί θα ασκήσουν πρόσθετη παρέμβαση υπέρ της εταιρίας μας στην ανωτέρω κύρια δίκη αφού με την παρέμβασή τους αυτή θα πρέπει να υποστηρίξουν τους ισχυρισμούς της εταιρίας μας περί συνυπαιτιότητάς τους.

Ενόψει τούτων, διερωτώμαι για ποιόν λόγο να ασκήσουμε την προσεπίκληση αυτή.

Μία μόνον περίπτωση εμφανίζεται να την δικαιολογεί : δεδομένου του ότι **1.** η προσεπίκληση του δικονομικού εγγυητή περικλείει και συγκεκριμενοποιημένη αίτηση αναγνώρισεως της εγγυητικής ευθύνης του προσεπικαλουμένου⁸ και **2.** το έννομο αποτέλεσμα της προσεπικλήσεως του δικονομικού εγγυητή είναι η δημιουργία δεδικασμένου για την ύπαρξη ή την ανυπαρξία του δικαιώματος του προσεπικαλούντος έναντι του προσεπικαλουμένου, εφόσον ερευνηθεί κατ'ουσίαν η προσεπίκληση⁹, παρέπεται ότι με την προσεπίκληση ίσως θα επιτύχουμε να αναγνωρισθεί με δύναμη δεδικασμένου, πως και οι προσεπικαλούμενοι είναι συνυπαίτιοι στον θάνατο του συνεπιβάτη ανηλίκου, αλλά και ως προστήσαντες τον υπαίτιο οδηγό.

Όμως, έστω κι αν ισχύουν τα ανωτέρω, ένα είναι αναντιλέκτως βέβαιο : το ότι με την προσεπίκληση δεν θα επιτύχουμε βοήθειά μας στη δίκη επί της κύριας αγωγής, από μέρους των προσεπικαλουμένων, για τους προεκτεθέντες λόγους, το δε ευμενές δεδικασμένο εκ της δίκης επί της προσεπικλήσεως

⁷ Από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 926 εδάφ. α' , 927, 482 και 914 ΑΚ, συνάγεται ότι, επί της εις ολόκληρον ευθύνης πλειόνων προσώπων, όταν ο ζημιωθείς ενάγει ένα μόνο από αυτά, ο ισχυρισμός του τελευταίου ότι συνυπαίτιος για το ατύχημα είναι και άλλο πρόσωπο, είναι αλυσιτελής, διότι εκείνος εκ των συνυπαιτίων (υποχρέων εις ολόκληρο έναντι το δανειστή) που θα καταβάλει το κοινό χρέος στον δανειστή, έχει απλώς δικαίωμα αναγωγής κατά των υπολοίπων (ΟλομΑΠ 13/2002 ΕΛΔ 2002/694. ΑΠ 1306/2005 ΝοΒ 2006/388. ΑΠ 1094/2004 Α' δημοσίευση ΝΟΜΟΣ. ΑΠ 486/2001 ΕΛΔ 2002/385. **Κρητικός**, έκδ. 2008, § 12 περιθ. αριθ. 15 σελ. 172).

⁸ **Νίκας**, στον ΚΠολΔικ των Κεραμέως/Κονδύλη/Νίκα, υπό το άρθρο 88 § 2 σελ. 201, όπου και η συναφής βιβλιογραφία και νομολογία.

⁹ **Νίκας**, ανωτ., υπό το άρθρο 89 § 5 σελ. 204, όπου και η συναφής βιβλιογραφία και νομολογία.

μπορούμε να το επιτύχουμε με την άσκηση μόνον της αποζημιωτικής (αν)αγωγής κατά των γονέων του υπαιτίου ανηλίκου.

III. Η ΕΝΩΜΕΝΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΕΠΙΚΛΗΣΗ ΑΠΟΖΗΜΙΩΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΜΑΣ

Εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της ΑΚ 923, τότε θεμελιώνεται αδικοπρακτική ευθύνη εις βάρος του εποπτευόντος γονέως του ανηλίκου, να αποκαταστήσει τη ζημία που υπέστη ο τρίτος, από αδικοπρακτική συμπεριφορά του εποπτευομένου¹⁰⁻¹¹. Ο εποπτεύων γονέας δυνατόν να ευθύνεται και ως προστήσας τον υπαίτιο ανήλικο (ΑΚ 922)¹². Εξάλλου, απέναντι στον παθόντα τρίτο, δημιουργείται εις ολόκληρο ευθύνη και του ασφαλιστή, που έχει ασφαλίσει το ζημιογόνο όχημα (άρθρο 10 π.δ. 237/1986 και άρθρο 26 § 1 ΑσφΝ)¹³. Η κοινή (εις ολόκληρο) ευθύνη των ανωτέρω προσώπων (εποπτευόντος και ασφαλιστή) στηρίζεται στην ΑΚ 926 εδάφ. α', η οποία παραπέμπει στην παθητική εις ολόκληρο ενοχή (ΑΚ 481-488).

Συνεπώς, εάν ο ασφαλιστής αποζημιώσει πλήρως τον παθόντα, δικαιούνται να στραφεί αναγωγικώς κατά του γονέως του υπαιτίου ανηλίκου, ως συνυπαίτιου στην επελθούσα ζημία του παθόντος και να του ζητήσει να αναλάβει αυτός ολόκληρη την αποζημίωση (ΑΚ 927)¹⁴.

Περαιτέρω, ορθώς, (σύμφωνα με τα προεκτεθέντα), η εν λόγω αναγωγή του σχεδίου το οποίο τέθηκε υπ' όψιν μου, αναφέρει ως δευτερο νόμιμο λόγο ευθύνης των εναγομένων γονέων και το γεγονός ότι προέστησαν τον ανήλικο υιό τους στην οδήγηση του ζημιογόνου οχήματος.

IV. Η ΠΡΟΣΕΠΙΚΛΗΣΗ ΣΕ (ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ) ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΤΟΥ ΑΝΗΛΙΚΟΥ επιβάτη του ζημιογόνου οχήματος και Η ΕΝΩΜΕΝΗ ΣΕ ΑΥΤΗΝ ΑΠΟΖΗΜΙΩΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΜΑΣ

Ως προς αμφότερα τα δικόγραφα αυτά, ισχύουν οι προδιαληφθείσες (στις § § II και III του παρόντος) παρατηρήσεις μου.

¹⁰ **Κρητικός**, έκδ. 2008, § 4 περιθ. αριθ. 24 σελ. 65.

¹¹ Για το καθήκον εποπτείας των γονέων επί των ανηλίκων τέκνων τους, όταν αυτά κυκλοφορούν στους δρόμους, βλ. εκτενώς **Κρητικό**, ανωτ., § 4 περιθ. αριθ. 19-23 σελ. 64-65, όπου και η συναφής νομολογία.

¹² Βλ. **Κρητικό**, έκδ. 2008., § 4 περιθ. αριθ. 27 σελ. 67.

¹³ **Κρητικός**, έκδ. 2008., § 12 περιθ. αριθ. 5 σελ. 169.

¹⁴ Κατά την αρεοπαγίτικη νομολογία, ο κατά το ν. ΓΠΝ/1911 αντικειμενικά ευθυνόμενος (οδηγός, ιδιοκτήτης κάτοχος οχήματος), εάν αποζημιώσει τον παθόντα τρίτο, μπορεί να στραφεί αναγωγικώς κατά του εποπτευόντος γονέως, σε περίπτωση κατά την οποία το ατύχημα οφείλεται σε παραμέληση της εποπτείας του από το νόμιμο αντιπρόσωπό του και να απαιτήσει όσα κατέβαλε, ισχυριζόμενος και αποδεικνύων, ότι ο τραυματισμός του ανηλίκου οφείλεται σε παράβαση του καθήκοντος εποπτείας από μέρους του γονέως του (ΑΠ 1743/2007 ΕΣυγκΔ 2007/387).